

PŠOVÁČEK

Zvláštní vydání k projektu
Paměti našich sousedů

Prispěvky: Denisa Hrdličková
Vanesa Chobotská
Marlěta Chromá
Marie Žiačíková
Miroslav Pavlič
Jakub Vobořil

Zdroje: Vzpomínky pana Jiřího
Pavlička
Internet

Příběhy našich sousedů

Tento projekt se zaměřuje na příběhy českých hrdinů, ať válečných nebo v oblasti lidských práv. Vypráví o jejich životě a jejich skutcích. Školní týmy mají za úkol nejen vyhledávat informace na internetu, ale i bádát v archivu. Nejdůležitější je však práce se samotným pamětníkem.

My jsme vytvářeli projekt z oblasti lidskoprávních vztahů s pamětníkem panem Jiřím Pavlíčkem z Mělníka. Naším úkolem bylo vyzpovídat ho a připravit záznam jeho vzpomínek, z nich pak vytvořit audio reportáž. Dále získat fotografie a dokumenty z jeho života.

Jako výstup jsme zvolili zvláštní vydání našeho školního časopisu.

Členové týmu byli tito žáci 9. ročníku: Denisa Hrdličková

Vanesa Chobotská

Marie Žiačiková

Miroslav Pavlič

Jakub Vobořil

Vedoucí týmu Mgr. Zdeňka Karlovcová

Časosběrný dokument

20. 10. 2015. Den, kdy jsme se dozvěděli o projektu, kterého jsme teď součástí. Projekt se týká historie a nese název Paměti našich sousedů. Na hodině dějepisu, se o něm zmínila paní učitelka. Ze začátku jsme se přihlásily jen my s kamarádkou, ale postupně se začala doplňovat naše „pětka“. Všichni společně jsme se šli přihlásit plní nadšení z nadcházející odpovědnosti. Vždy jsem si chtěla zkusit něco jako novinářinu.

21. 1. 2016. Seznámili jsme se s panem Šimkem, který nám našel pamětníka, jehož se bude potom celý projekt týkat. Když jsme přišli do počítačové učebny a já jsem zahlédla pana Šimka, říkala jsem si, že se na to skvěle hodí. Delší vlasy a svetr dokonale podtrhovaly jeho postavení a to, že těmto věcem týkajících se dějepisu skvěle rozumí. Ukázalo se, že je velice milý a výřečný. Ptal se nás na to, proč jsme se přihlásili do projektu zrovna my a na jakou školu se hlásíme. Hodinu s ním jsme se určitě nenudili. Všechny nás potěšilo, když paní učitelka říkala, že z nás měl radost. Popravdě netuším proč. Do teď to nevíme. Možná našim zájmem? Ale když přeci něco něčoho zajímá a hlásí se k tomu dobrovolně, tak do toho musí být zainteresovaný každý. Jak už jsem psala, netuším, ale určitě je to milé zjištění.

Paní učitelka nám později prozradila, s kým že to budeme mít čest. Vyprávěla o panu Pavlíčkovi, o tom, co zažil. Upřímně jsem se na práci s ním těšila. Nevím, prostě jsem si v tom připadala tak důležitě! Toto je v podstatě první „větší“ odpovědnost, co jsem kdy měla. Myslím, že mohu s klidem prohlásit: co jsme my kdy měli.

Naše první schůzka- dejme tomu- probíhala tak, že jsme si rozdělili práci. Společně jsme si sdělovali naše nápady a pocity. Přeci jen nějakou chvíli trvalo, než jsme si stanovili cíl. Muselo to být něco originálnějšího. Něco, co by nikoho jiného, neboli jinou školu, nenapadlo. A potom to přišlo. Naše škola vydává školní časopis. Tak proč to nezařadit do něj? Zvláštní číslo! Já si upřímně myslím, že je to skvělý nápad.

Další schůzky probíhaly podobně. Pořád jsme si sdělovali nápady a připomínky. Postupně jsme přikládali už hotové věci a připravovali si otázky k nadcházejícímu interview. Ano, interview. Už s Panem Šimkem jsme se dozvěděli o tom, že to bude interview, rozhlas a tak dále. Jenže teď jsme si to začali uvědomovat. Začali jsme si to i jistým způsobem užívat, i když to byla spousta práce.

V programu byla i anketa, které se zúčastnili žáci 8. a 9. ročníku. O vypracování otázek jsme požádali paní učitelku. Následovně jsme všechny práce porovnali a došli k výsledkům. Všechny tyto materiály se nám moc hodily.

Náš průzkum

Chtěli jsme zjistit, co naši spolužáci vědí o době nesvobody. Průzkumu se anonymně účastnili žáci 8. a 9. ročníku. Dotazník vyplnilo 42 žáků.

První otázky se týkaly zpěváků a hudby. A jak to dopadlo?

- Píseň **Mejly Hlavsy Mochomůrky bílé** znalo jen 5 lidí, ale netušili, že ji zpívá právě on.
- Píseň **Modlitba pro Martu** dopadla lépe. 23 spolužáků ji zná a další 4 vědí, že je spojena se srpnem 1968.
- **Plastici** dopadli hůře. Pouze 3 dotázaní o nich něco vědí, a to od rodičů.
- **Michaela Kocába** s odsunem sovětských vojsk z našeho území spojilo 14 žáků, ale všichni typovali. (Stejný počet ví, proč nosí Jaromír Jágr dres s číslem 68.)

V další skupině otázek byla data významných událostí.

- **Nejvíce** správných odpovědí se týkalo **konce 2. světové války a počátku sametové revoluce.**
- **Nejméně** osmáků a deváťáků si poradilo s daty **17. 11. 1939 a 25. 2. 1948.**

Následující shrnutí ukazuje, jak si dotazovaní poradili s 12 osobnostmi a 12 pojmy.

- **Všichni** bezpečně věděli, kdo byl **Václav Havel.**
- **Polovina** dotázaných znala **Jaroslava Seiferta nebo Věru Čáslavskou,** někteří si ale nebyli úplně jistí.
- Téměř **neznámí** zůstali **Josef Škvorecký, Alexandr Dubček, Pavel Tigrid a Hana Marvanová.**
- **Díky zájmu spolužáků o náš projekt vědělo 15 z nich, kdo je Jiří Pavlíček.**
- V pojmech je na **prvním** místě **emigrace.**
- **Polovina** správných odpovědí byla u pojmu **totalita a estébák.**
- **Jedinou** správnou odpověď měl **anton, samizdat dvě.**
- **Ostatní** osobnosti a pojmy znala správně **jen čtvrtina dotázaných.**

Na otázku, kdo nemohl pro své názory a postoje mezi lety 1968 a 1989 pracovat ve svém oboru, se objevila jména **Jaroslav Seifert, Marta Kubišová, Voskovec a Werich.**

Co si mladí lidé narození mezi lety 2000 a 2002 představují pod pojmem nesvoboda?

- zavření, zajetí, otroctví, nevolnost, diktatura
- omezování člověka, nemůže si dělat, co chce
- člověk má jen povinnosti, ale nemá práva, musí poslouchat
- člověk je omezován, nemůže svobodně vyjádřit svůj názor, nesmí se svobodně projevovat
- odebrání svobody, žádná práva
- člověk je všude hlídán, kontrolován, nesmí cestovat za hranice
- zbytečné zákazy věcí, které nejsou ani špatné, ani škodlivé
- upírání svobody ze strany státu, nařizování lidem, co mají dělat, poroučení
- člověk nemůže dělat, co chce, co má rád, nesmí porušit pravidla
- nežít volně, žít ve strachu a v úzkosti

Co říci na závěr?

Z našeho průzkumu vyplynulo, že hodně našich spolužáků toho o době 2. poloviny 20. století moc neví, a proto by projekty, jako tento mohly vzbudit zájem u mladé generace a tím zvýšit jejich povědomí.

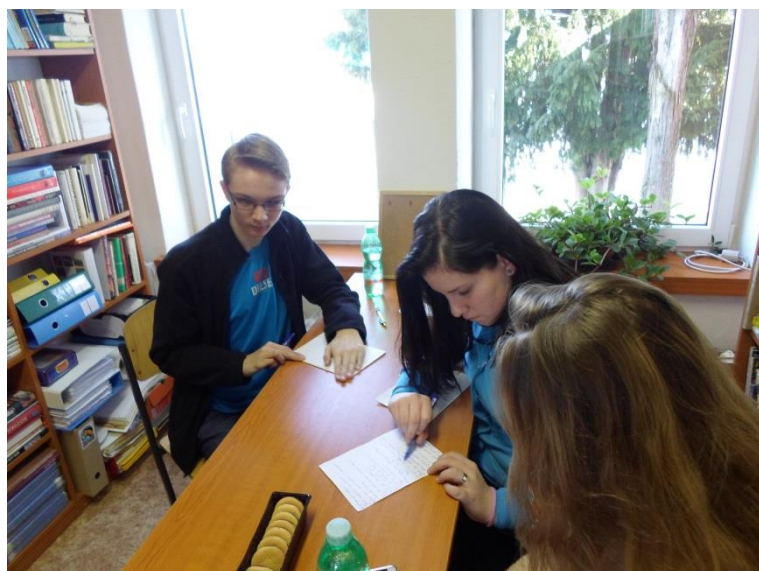
Jediná osobnost, kterou v anketě všichni znali, byl **Václav Havel**. Takto, s milou dávkou humoru, na něho později vzpomínal pan Jiří Pavlíček:

„Takže Václav Havel přijel. Byl vášnivým kuřákem, a Zorka Bártová, manželka Zdeňka Bárty, byla v té době velmi těhotná, no velmi těhotná... (následoval smích, pozn. redakce) tedy byla v pokročilém stavu těhotenství. A tak tam byl velmi striktní zákaz kouření. Václav Havel, to si vzpomínám jako dneska, prožíval velký abstrák, velké abstinenční příznaky, kdy jsem si myslel, že si zakrutí ruce mezi nohy. Tak jemu jedinému se tam povolilo kouřit...“

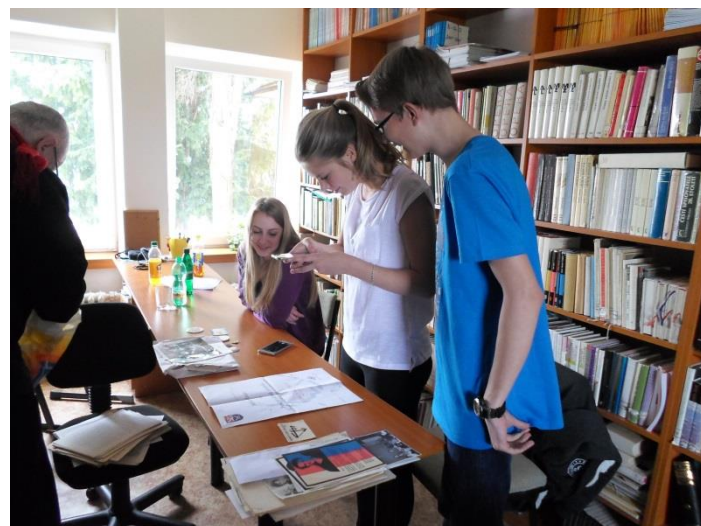

Povídání s panem Jiřím Pavlíčkem.

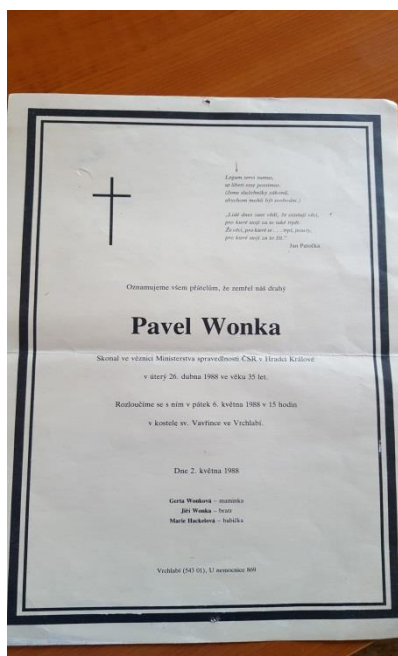
Čtvrtek, 17. 3. 2016. Den jako každý jiný, plný obav z tělocviku. Naštěstí jsme z něj byli protentokrát uvolněni, ale bylo tady interview. Měli jsme už připravené otázky, a tak jsme předem věděli, kam by se měl rozhovor postupně ubírat. Paní učitelka byla moc hodná a koupila nám menší pohoštění v podobě čoko piškotů, které jsme s Kubou s radostí snědli. Když jsem pana Pavlíčka uviděla poprvé, řikala jsem si „Páni“. Moc mu to slušelo. Nikdo z nás nic takového určitě nečekal. Ukázalo se, že sportuje a sám ochotně pomáhá v domově důchodců. Určitě je to moc vlídný člověk i se svou minulostí, se kterou s námi o několik minut později podělil. Vyprávěl o svém dětství, o kterém jsme se dozvěděli jen málo, a pochopili jsme, že byl nejspíše „pěkné kvítko“. Dále vyprávěl o svých zážitcích a svém dědečkovi. Jistě to bylo téma klíčové, protože kvůli němu se rozhodl pro to, pro co se rozhodl, tedy přidat se k Chartě 77. Dědeček byl jeho vzorem.

18. 4. 2016. Den, kdy jsme se setkali s panem Pavlíčkem kvůli interview, který se konal s diktafonem. Pan Pavlíček nám vyprávěl své vzpomínky, příběhy, pocity a zážitky. Kladli jsme mu předem připravené otázky a postupně náš pamětník odpovídal. Rozhovor se odehrával v knihovně naší školy. V přítomnosti pana Pavlíčka jsme se cítili velice dobře. Opět to byla nová zkušenost, protože jsme si zkusili mluvit do diktafonu. Nahrávání jsme ukončili poděkováním za rozhovor a dobrou limonádou.

4.5. 2016. Byli jsme domluveni na návštěvě mělnického archívu. Celou cestu jsme si povídali a celkově upevňovali naše vztahy. Když jsme dorazili, přivítal nás sám pan ředitel a čekal na nás i pan Pavlíček. Oba nám střídavě vyprávěli o době, kterou oba prožili. Byly to skutečné zážitky, ne to, co se dočteme v učebnicích nebo na internetu. Jejich vzpomínky byly veselé, když např. vyprávěli o Petru Uhlovi a Magorovi, tedy o Ivanu Martinu Jirousovi, nebo moc smutné o smrti Pavla Wonky.

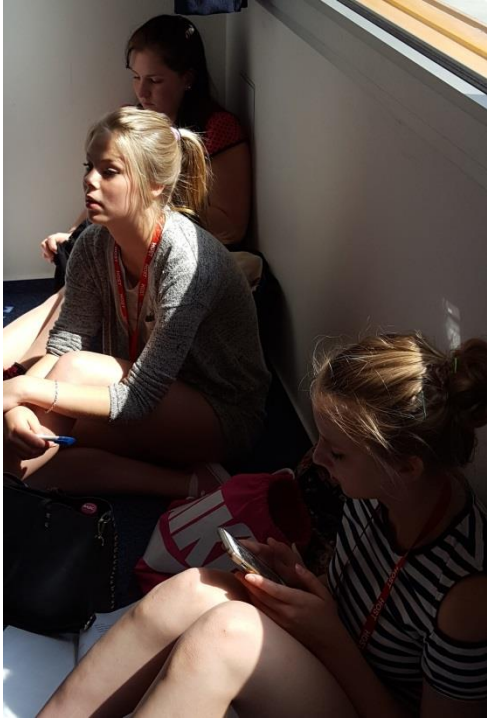
Nakonec jsme se podívali do samotného archívu, kde jsme viděli staré dokumenty. Když jsme si mohli vzít starou knihu do rukou, Vanesa se nezdržovala a popadla ji tak rychle, až se pan ředitel vyděsil, jelikož se to do rukou takovým stylem brát nemělo. Máme několik fotek a vtipných zážitků.

10. 5. 2016. Jedeme do rozhlasu! V devět hodin jsme se sešli na autobusové zastávce nedaleko naší školy. Když přišla i poslední, mohli jsme zahájit naši cestu do Prahy. První nástraha, co nás potkala, bylo otevření limonády v plechovce. Paní učitelka dělala, že nás nezná, jelikož to bylo poněkud emotivní. Vše jsme úspěšně zvládli. Na Ládví jsme přestoupili do metra, což bylo pro našeho kamaráda Mirka zážitkem stejně jako Praha samotná. Jako první jsme si dali úkol najít samotný rozhlas. To se nám povedlo. Měli jsme ještě čas, tak jsme se šli projít. Na cestě jsme stále potkávali policisty, to bylo nepříjemné. Společně jsme si udělali foto u místa, kde se upálil Jan Palach. Nadávali jsme na lidi, kteří šlapali na kříž, jenž spočívá na zemi.

Následovala cesta zpět do rozhlasu. Tady jsme dostali vstupní karty s názvem HOST. Všichni jsme si připadali důležitě. A kdo by si tak nepřipadal! Po příchodu a ujasnění všech pravidel a instrukcí jsme mohli začít nahrávat. První šla Vanesa, která to moc hezky začala. Nahrávání byla vcelku zábava, až na můj prodloužený výstup, kdy jsem nemohla za žádnou cenu, vyslovit otázku správně. Vše jsme naštěstí zvládli a vydali se na cestu Prahou. Mirek vše pečlivě sledoval a fotil, což nám přišlo roztomilé. Konečně jsem si mohla splnit sen a koupila si karamelové Frapé za 119 Kč. Věřte nebo ne, ale srdce mi to rvalo. Výlet jsme si pořádně užili.

Rozhlasová reportáž - scénář k audioreportáži

Zpracovali žáci ZŠ Mělník – Pšovka Denisa Hrdličková, Vanesa Chobotská, Marie Žiačiková,

Miroslav Pavlič a Jakub Vobořil (vyučující Mgr. Zdeňka Karlovcová)

Jiří Pavlíček

Určitě každý z nás slýchal různá vyprávění a zážitky z vojny. Někteří nás pobavila, u jiných jsme se vyděsili. Stejně tak nás zaujal příběh pana Jiřího Pavlíčka. Za totality byla vojna povinná. A tak na ni musel i on.

S vojnou, jako každý normální mladý kluk, jsem se vyrovnával špatně, samozřejmě, protože tam musíš. Tam musíš na vojnu, to byla vojenská povinnost. A já jsem jako člověk z rodiny dělnický šel k pohraniční stráž.

Sloužit u pohraničnicků bylo v té době prestižnější než být řadovým vojákem. Aby nikdo neprošel, byl na hranicích elektrický plot.

A tam proudilo v těch drátech šest tisíc voltů, čili tam samozřejmě stačilo, když vběhnul zajíc, shořel na popel. A tak to bylo i s lidmi.

Po nějaké době, když si zvykl, začal projevovat názor, že by to tak být nemělo. Zajímala se o něho vojenská kontrarozvědka, musel z hranic pryč. Podával verbální protesty, byl překládán, nakonec mu byla odebrána zbraň. Byl pro společnost nespolehlivý. To ho přivedlo k podobně vnímaným lidem a k přátelství s Heřmanem Chromým.

Pracoval jsem v elektrárně na zauhlování a Heřman si tam chodil vydělávat nebo přivydělávat jako brigádník.

Porozuměli si. V pohledu na politickou situaci i na kulturu. Po nějaké době se začali scházet i v kanceláři.

Tam chodili i jeho spolupracovníci z kanceláří, a tak jsme se scházeli, taková pěkná partička, jak by řekli estébáci. Ta kancelář byla napíchnutá, byl tam odposlech, to si pak přehrávala státní bezpečnost.

Pan Pavlíček chtěl ale dělat víc než jen diskutovat. Základní prohlášení Charty podepsal v roce 1985 u Petra Uhla a usiloval o nějaký konkrétní úkol.

No a Petr Uhl nejdříve nechtěl mi žádný další úkol dát, tak jsem ho obtěžoval ještě, naléhal jsem na něj několikrát, až zkusmo mi potom poskytnul pár obálek a rovnocenný počet Infochů.

Když se osvědčil, následovaly další úkoly. Jeho činnost neunikla StB. Poprvé se s ní, ale také s udavači, setkal, když chtěl navštívit Palachův hrob ve Všetatech. Několika lidí se musel zeptat na cestu.

No a jeden z těch tří, možná čtyř lidí, kterých jsem se ptal, byl člověk, který mě udal. A jestli to tam filmovali, nevím, jak k tomu došli, přijela si pro mě státní bezpečnost, následoval asi šestihodinový výslech.

Státní bezpečnost věděla, že má dítě, a tak ho později začala vydírat. Nabídli mu, aby se vystěhoval z republiky kamkoli bude chtít, může si vzít s sebou někoho z rodiny. Dali mu měsíc na rozmyšlenou. Po čtrnácti dnech jim odpověděl, že republiku neopustí. A tak si ho znovu pozvali na úřadovnu a začali pouštět hrůzu.

Vyndejte věci z kapes, protiprávně mně samozřejmě brali otisky prstů. Soudružko, zavolejte soudružku ze sociální péče, ať si pro Adélu přijdou, dáme ji do dětského domova, nebo ji dáme na převýchovu do jiné rodiny, to dělali Němci. Samozřejmě, to se dělalo za okupace německý. No dítě z toho bylo špatný, no já koneckonců taky. No ale ten závěr potom, ne že by vyzněl nějak zvlášť pozitivně, ale propustili nás. Propustili nás bez dalších důsledků či následků toho mého odmítnutí.

A přišel listopad 89. Pan Pavlíček byl na Národní třídě. Lidé vykřikovali požadavky, bezpečnost je vyzývala k rozchodu. Proti demonstrantům byly vyslány zelené barety.

Byl tam se mnou ještě syn Johna Bocka, to byl takový tenkrát střízlík malý, byl to kardiak, tenkrát mu bylo snad 13 roků. Tak jsme ho ještě s jedním klukem, aby ho dav neušlapal, drželi takhle ve výšce.

Poté, co byli zahnáni, pan Pavlíček zjistil, že chlapce v davu ztratil. Vrátil se a požádal esenbáka, aby šel s ním. A to bylo velmi prozíravé.

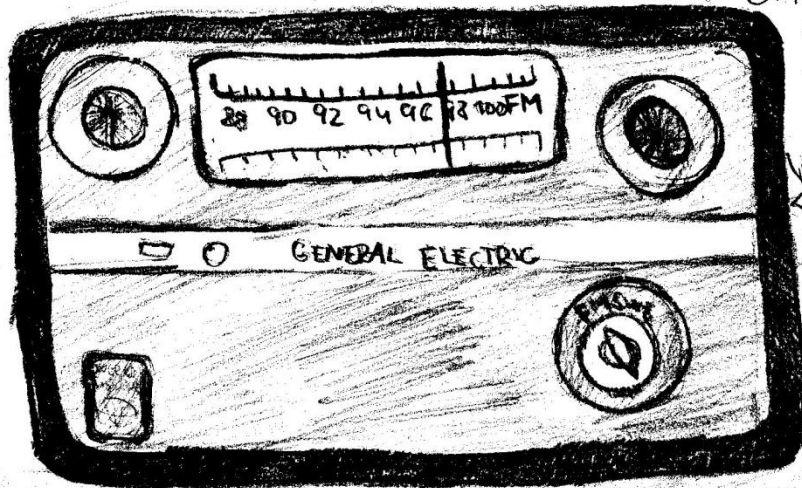
On šel se mnou a už se po mně dráсал jeden z darebáků v těch přilbách nebo v baretech tedy. A ten esenbák mu řekl: „Nech ho bejt, on tady někoho ztratil.“ Tak dopadlo to dobře.

Pan Pavlíček byl většinou
 na trávě vyslechnu se svoji dcerou
 Adélou a poprvé co chtěla sít
 aby jí s sebou vzal mu vyhrožoval,
 že mu ji odebere trávě pokud se nevytá
 huze

Vyslechy

Byla o tom
 dokonce i zmínka
 v rádiu ve Svobodné Evropě

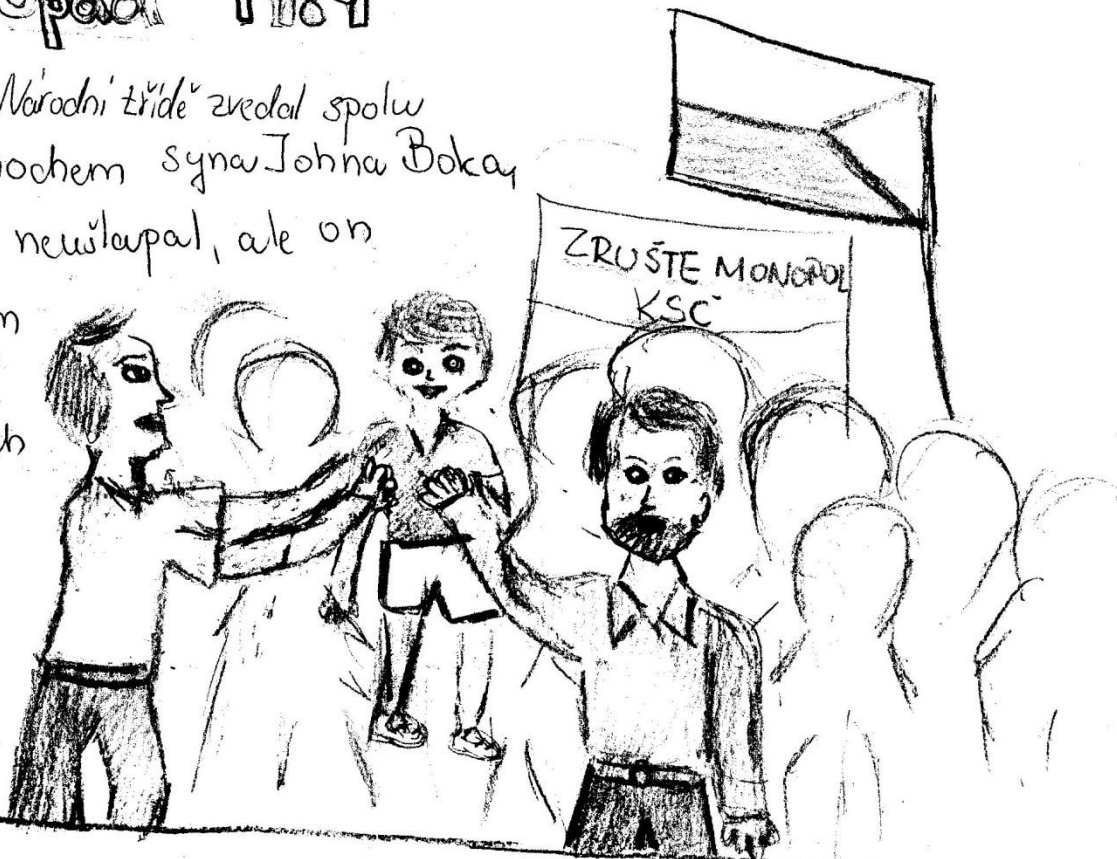

Tady Svobodná
 Evropa, máme:
 tady zprávy
 ze večer i šká
 v pozdních
 hodinách
 proběhl
 výslech
 pana Pavlíč

17. listopad 1989

Jiří Pavlíček na Národní třídě zvedal spolu
s jedním hochem syna Johana Boka,
aby ho dav nešlapal, ale on
se však vlivem

vlivem vyháňení
složky červených
bareti

Pan Pavlíček se pro něj musel
vratit, jelikož tam byly
připravené antony, měl strach.
Tak poprosil esenbáka, aby
šel s ním. Hned se o něj začal
zájmat muž v červeném baretu.
a díky esenbákovi vše proběhlo
v pořádku a kluk
se našel

V následujícím období začal pan Pavlíček pracovat jako kostelník, staral se o lidi v domově důchodců, věnoval se své dceři. Cítil se šťastný. Žil v duchovním prostředí a jeho cesta k víře se naplňovala.

Víra je dar. Víra přichází odněkud seshora a ty počátky jsou velice krásný. Najednou zjistíš, že jsi uvěřil a pořád se směješ a máš radost, každého bys objímal.

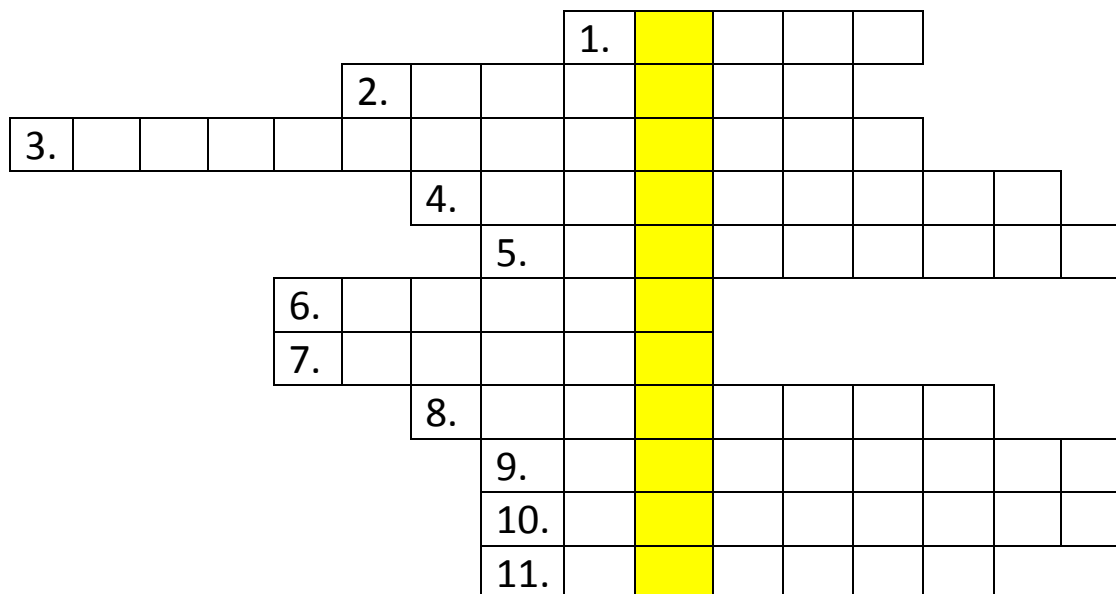
Dostat se až sem, k naplnění a vyrovnanosti nebylo jednoduché, život se s panem Pavlíčkem nijak nemazlil. Změnil by něco ve svém životě, kdyby měl tu možnost?

Ne, nic bych nezměnil, já myslím, že jsem toho udělal snad dost prospěšného a možná že zrovna takový díl toho ošklivého, toho špatného. Myslím, že bych neměnil nic. Nic bych z toho nevyjmul, protože ten život, to už by nebyl můj život.

Musíme tedy ještě doplnit rodinnou mozaiku. Pan Pavlíček bojoval proti nesvobodě za socialismu, jeho děda, Josef Najbrt, za protektorátu. Byl sokol, legionář, písmák, vášnivý čtenář české literatury. V roce 1940 byl zatčen gestapem, protože poskytoval, ač sám nebyl komunist, jedné komunistické buňce azyl pro její ilegální schůzky. Pan Najbrt byl vězněn v koncentračních táborech, prošel pochod smrti, s dalšími tisíci vězni byl vměstnán do lodi Cap Arcona, která byla potopena. Domů se už nevrátil. Jiří Pavlíček svého dědu nepoznal, přesto mají hodně společného.

Můj děda dostal potom ocenění za druhý odboj. Já jsem pyšný na to, že mám takového dědu, nebo měl jsem, protože já jsem dostal ocenění za třetí odboj. Takže můj děda v tomhle smyslu je mým vzorem. A koho jsem měl třeba nejraději, byla moje máma.

Co by byl časopis bez křížovky?

1. Doplň známé heslo Havel na...
2. Aktivní odpůrce vládou proklamovaných názorů.
3. Místo policejního zásahu 17. listopadu 1989.
4. Způsob, jak obejít cenzuru.
5. Prostředek k zajištění osoby pro účely trestného řízení.
6. Uzavřený policejní vůz pro převoz zadržených osob.
7. Samizdatový časopis informující o činnosti Charty 77.
8. Neformální československá občanská iniciativa.
9. Politický systém vládnoucí neomezenou a nekontrolovatelnou mocí.
10. Opuštění země původu.
11. Metoda získání výpovědi zadrženého.

TAJENKA: _____ (1947)

- **český básník, signatář Charty 77, politik**
- žil na Mělníku, pracoval v elektrárně
- byl dva roky vězněn za podvracení republiky
- autor několika básnických sbírek
- byl poslancem Federálního shromáždění, členem České národní rady, působil v diplomatických službách

- jeho **dcera Markéta** chodila do naší školy v letech 1980-84 (a dokonce do stejné učebny jako my) a také psala básničky. Uveřejňujeme je s jejím svolením.

Markéta Chrástá

Slovy

Slovy naděje a klamání,
slovy radosti a smutku,
slovy, které voní po mandlích
i slovy bez kármelku.

Slovy - světlé kapichy deště,
přehlédne hvězdky,
slovy - slétky sprádky z nebe
i slovy pro pátky.

Tam, kde končí svět

Tam, kde končí svět
jsou moře bílaná jak oblaka
a hory se tam dolíhají hvězd.

Tam, kde končí svět
jsou louky samy hvězd a
slunce tam svítí snad
tisíce let.

Tam, kde končí svět
jsou lidé jako my,
žijí všichni bez válek a pohromy
Tam, kde končí svět.

Co říci na závěr?

Na projekt jsme vynaložili hodně úsilí. Měli jsme s ním hodně práce, přesto jsme si to zároveň užili. Dozvěděli jsme se spoustu nových informací, navštívili jsme různá pracoviště. Nejdůležitější bylo poznávání nových lidí.

Pro příští zájemce bychom určitě doporučili udělat si více volného času. Jinak se nám to velmi líbilo, a kdybychom mohli, zúčastnili bychom se znovu.

Děkujeme paní učitelce Karlovcové, že nás s projektem seznámila a dala nám možnost zkusit si to. Zároveň jí ale děkujeme i za to, že nám velice pomohla. Bez ní bychom to nezvládli.

Děkujeme. 😊